

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 25 april 2018

253/2018

Moderskapslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på konstaterande och fastställande av moderskap samt på upphävande av moderskap.

2 §

Konstaterande av moderskap på grundval av födande

Den som har fött ett barn är mor till barnet.

3 §

Fastställande av moderskap på grundval av samtycke till assisterad befruktning

Om den som har fött ett barn har fått assisterad befruktning enligt 1 § i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) och barnet har fötts till följd av den assisterade befruktningen, kan den kvinna som i samråd med den som har fött barnet har gett sitt samtycke till behandlingen fastställas vara mor till barnet jämsides med den som har fött barnet.

Moderskap kan dock inte fastställas, om faderskap till barnet har konstaterats eller fastställts eller kan konstateras eller fastställas i enlighet med faderskapslagen (11/2015).

Moderskap enligt 1 mom. fastställs genom beslut av magistraten eller domstolsbeslut med iakttagande av vad som föreskrivs nedan i 4 och 5 kap.

2 kap.

Utredande av moderskap

4 §

Moderskapsutredning

Syftet med en moderskapsutredning är att inhämta uppgifter till stöd för att fastställa att ett barn har en i 3 § 1 mom. avsedd mor.

En barnatillsyningsman ska göra en moderskapsutredning i fråga om ett barn som inte har fyllt 18 år, om

- 1) det i samband med en faderskapsutredning visar sig att det inte kan fastställas en far för barnet, men det finns anledning att anta att det kan fastställas en andra mor för barnet,
- 2) den som anser sig vara mor till barnet enligt 3 § 1 mom. kräver det,
- 3) den mor som har fött barnet kräver det,
- 4) den mor som har fött barnet och den man vars faderskap har konstaterats i enlighet med 2 § i faderskapslagen godtar att moderskapet utreds efter det att en annan kvinna har erkänt eller meddelat att hon avser att erkänna sitt moderskap i enlighet med 13 § 3 mom.

5 §

Utredare av moderskap

Om det i samband med en faderskapsutredning konstateras att det finns behov av en moderskapsutredning, ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman i den kommun där faderskapsutredningen har gjorts.

Om en moderskapsutredning görs i något annat sammanhang, ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman i hemkommunen för den mor som har fött barnet. Om barnet har fyllt 15 år eller om den mor som har fött barnet är död eller inte har hemkommun i Finland, ska moderskapet dock utredas av en barnatillsyningsman i barnets hemkommun eller, om barnet inte har hemkommun i Finland, av en barnatillsyningsman i den kommun där barnet vistas.

Om en kvinna vill erkänna moderskapet till ett barn och moderskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman i någon av de kommuner som avses i 1 eller 2 mom., ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman i kvinnans hemkommun.

Om moderskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman i någon av de kommuner som avses i 1–3 mom., görs den av en barnatillsyningsman i Helsingfors stad.

6 §

Överläggning inför utredning av moderskap

När en barnatillsyningsman har fått kännedom om en omständighet som kräver att moderskap utreds, ska barnatillsyningsmannen överlägga med den mor som har fött barnet, med barnet, om det har fyllt 15 år, och, om möjligt, med den kvinna som kan vara barnets andra mor. Om moderskap utreds på den grund som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten, ska också den man vars faderskap har konstaterats i enlighet med 2 § i faderskapslagen kallas till överläggningen.

Om moderskapet har erkänts så som föreskrivs i 14 § före barnets födelse, hålls överläggningen dock bara om den mor som har fött barnet, den som har erkänt moderskapet eller den som anser sig vara barnets förälder i stället för den som har erkänt moderskapet, senast den 30:e dagen efter barnets födelse delger barnatillsyningsmannen sin uppfattning att den som har erkänt moderskapet inte är barnets mor.

7 §

Genomförande av överläggning och skyldighet att hålla sig till sanningen

Syftet med överläggningen är att få uppgifter med vars hjälp moderskapet kan utredas. I början av överläggningen ska barnatillsyningsmannen förklara vilka åtgärder som hör till moderskapsutredningen samt innebörden och rättsverkningarna av att moderskapet fastställs.

När den som har fött barnet och den som kan vara barnets andra mor samt den man som avses i 6 § 1 mom. lämnar uppgifter är de skyldiga att hålla sig till sanningen. Samma skyl-

dighet gäller också för den som avger en utsaga om erkännande, godkänner ett erkännande eller hörs på grund av ett erkännande.

8 §

Barnatillsyningsmannens rätt att få uppgifter

På barnatillsyningsmannens rätt att få uppgifter för moderskapsutredningen tillämpas vad som föreskrivs i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

9 §

Nedläggning av moderskapsutredning

Om ett barn som har fyllt 15 år kräver det, ska den moderskapsutredning som gäller barnet läggas ned.

Barnatillsyningsmannen får besluta att moderskapsutredningen läggs ned, om

1) det är uppenbart att det inte finns tillräckliga uppgifter att få för att fastställa moderskapet,

2) kvinnan inte har erkänt barnet och det finns särskild anledning att anta att det inte skulle vara förenligt med barnets bästa att utreda moderskapet och barnet, om det har fyllt 15 år, inte kräver att moderskapet utreds.

En nedlagd moderskapsutredning ska återupptas

1) på begäran av den mor som har fött barnet, på begäran av barnet, om det har fyllt 15 år, eller på begäran av den som anser sig vara mor till barnet, om den förutsättning för nedläggning som avses i 2 mom. 1 punkten inte längre uppfylls,

2) på begäran av den mor som har fött barnet, på begäran av barnet, om det har fyllt 15 år, eller på begäran av den som har erkänt moderskapet, om nedläggningen av utredningen har grundat sig på 2 mom. 2 punkten.

10 §

Protokoll över moderskapsutredning

Barnatillsyningsmannen ska föra protokoll över moderskapsutredningen. I protokollet ska alla de uppgifter antecknas som är av betydelse vid fastställande av moderskap.

Om det i enlighet med vad som föreskrivs i 6 § 2 mom. inte har behövts någon överläggning för att utreda moderskap, ska protokollet över moderskapsutredningen endast innehålla

1) uppgift om att ingen av de personer som nämns i 6 § 2 mom. inom föreskriven tid har framfört uppfattningen att den kvinna som har erkänt moderskapet inte är mor till barnet,

2) barnatillsyningsmannens yttrande om att det utifrån de omständigheter som han eller hon känner till inte finns anledning att misstänka att någon annan än den som har erkänt moderskapet skulle vara barnets andra förälder.

Den mor som har fött barnet, barnet, om det har fyllt 15 år, och den som har talerätt enligt 25 § 2 mom. har på begäran rätt att ta del av protokollet över moderskapsutredningen i dess helhet oberoende av vad som föreskrivs i 11 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

253/2018

11 §

Tillfälle att erkänna moderskap samt väckande av talan

Om barnatillsyningsmannen finner att det utifrån den utredning som gjorts kan anses bevisat att en viss kvinna är mor till barnet, ska barnatillsyningsmannen ge kvinnan tillfälle att erkänna sitt moderskap.

Om kvinnan inte erkänner moderskapet och barnet inte har fyllt 18 år, för barnatillsyningsmannen barnets talan för fastställande av moderskap i enlighet med vad som föreskrivs i 5 kap.

12 §

Överklagande

Den mor som har fött barnet, barnet, om det har fyllt 15 år, och den kvinna som anser sig vara barnets andra mor får överklaga barnatillsyningsmannens beslut om att lägga ned eller återuppta en moderskapsutredning genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). De ovannämnda personerna och barnatillsyningsmannen får överklaga förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om väckande av talan om fastställande av moderskap finns i 25 §. Till ett beslut som barnatillsyningsmannen har fattat med stöd av 9 § ska det fogas information om talerätten och om den tidsfrist som gäller den.

3 kap.

Erkännande av moderskap

13 §

Förutsättningar för erkännande av moderskap

Den som anser sig vara mor till barnet enligt 3 § 1 mom. kan erkänna moderskapet i enlighet med vad som föreskrivs nedan.

Om inte något annat föreskrivs i 3 mom., kan moderskap inte erkännas till ett barn som redan har en far, till ett barn som har en mor enligt 3 § 1 mom. eller till ett barn för vilket faderskap kan fastställas. Inte heller kan moderskap erkännas till ett barn som är adopterat.

Moderskapet till ett barn för vilket faderskapet har konstaterats i enlighet med 2 § i faderskapslagen kan dock erkännas, om de vars godkännande behövs enligt 19 § i faderskapslagen godkänner erkännandet. När erkännandet fastställs av magistraten, upphävs det faderskap som konstaterats i enlighet med 2 § i faderskapslagen.

Vad som i 15 § 3 mom. i faderskapslagen föreskrivs om erkännande av faderskap efter barnets död tillämpas också på erkännande av moderskap.

14 §

Erkännande av moderskap före barnets födelse

En kvinna kan på det sätt som föreskrivs nedan genom en anmälan före barnets födelse erkänna att hon är mor till det ofödda barnet i enlighet med 3 § 1 mom.

Den som erkänner moderskapet ska lämna anmälan personligen och i den gravidas närvaro till en hälsovårdare eller en barnmorska vid rådgivningsbyrån för mödravård, eller vid en privat hälso- och sjukvårdsenhet som på uppdrag av kommunen producerar rådgivningstjänster, i den kommun där familjen har fått rådgivningsbyråttjänster under graviditet.

tetstiden. Innan ett erkännande tas emot ska erkännandets innebörd och rättsverkningar klargöras för parterna.

En utsaga om erkännande enligt 2 mom. kan avges också till en barnatillsyningsman i den gravidas hemkommun efter det att den gravida visat upp ett intyg över graviditeten. I ett sådant fall tillämpas vad som föreskrivs i 2 mom.

Den hälsovårdare eller barnmorska som avses i 2 mom. eller den barnatillsyningsman som avses i 3 mom. ska vägra ta emot erkännandet, om

- 1) den gravida motsätter sig erkännandet,
- 2) identiteten hos den som erkänner moderskapet eller hos den gravida inte har utretts på ett tillförlitligt sätt,
- 3) det finns anledning att misstänka att den som erkänner moderskapet inte kan fastställas vara mor till barnet, eller
- 4) det finns anledning att misstänka att den gravida eller den som erkänner moderskapet inte kan förstå erkännandets innebörd på grund av sitt mentala tillstånd eller på grund av språksvårigheter eller av något annat skäl.

Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande finns i 20 §. När ett erkännande godkänts skriftligen av den gravida ska handlingen utan dröjsmål lämnas till en barnatillsyningsman i den kommun där moderskapet ska utredas enligt 5 §.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på hälsovårdare och barnmorskor när de sköter uppdrag som avses i 2 mom. även om de inte står i anställningsförhållande till en kommun eller samkommun.

15 §

Erkännande som återkallas, bestrids eller är utan verkan

Den som har erkänt sitt moderskap i enlighet med 14 § kan återkalla erkännandet genom att skriftligen och senast den 30:e dagen efter barnets födelse göra en anmälan om saken till den barnatillsyningsman som sköter moderskapsutredningen.

Den mor som har fött barnet eller den person som anser sig vara barnets förälder i stället för den som har erkänt moderskapet, kan genom en anmälan enligt 1 mom. föra fram sin uppfattning att den som har erkänt barnet inte är barnets mor.

Ett erkännande enligt 14 § är utan verkan, om de finska myndigheterna saknar behörighet i moderskapsärendet enligt 42 § vid den tidpunkt då moderskapsutredningen inleds efter barnets födelse.

16 §

Erkännande av moderskap efter barnets födelse

En kvinna kan erkänna sitt moderskap enligt 3 § 1 mom. efter barnets födelse genom att personligen hos en i 2 mom. avsedd mottagare av erkännande anmäla att hon är mor till barnet. Före erkännandet ska den som tar emot det klargöra dess innebörd och rättsverkningar för henne.

Ett erkännande av moderskap tas emot av en myndighet som enligt 18 § 2 mom. i faderskapslagen får ta emot ett erkännande av faderskap. Den som vid ingående av äktenskap önskar erkänna moderskapet till sin trolovades barn, kan avge en utsaga om erkännande också till vigselförrättaren. Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande av moderskap finns i 20 § i denna lag.

Vad som i 18 § 3 mom. i faderskapslagen föreskrivs om sändande av handlingen över erkännandet och i 4 mom. om avgivande av en utsaga om erkännande i en främmande stat tillämpas också på erkännande av moderskap.

253/2018

17 §

Godkännande av erkännande

Vad som i 19 § i faderskapslagen föreskrivs om godkännande av erkännande av faderskap tillämpas också på godkännande av erkännande av moderskap.

18 §

Hörande

Barnatillsyningsmannen ska ge följande personer tillfälle att bli hörda med anledning av ett erkännande:

1) den mor som har fött barnet, om hon inte har godkänt erkännandet i enlighet med 14 § i denna lag eller i enlighet med 19 § 1 mom. i faderskapslagen, som ska tillämpas med stöd av 17 §,

2) barnets vårdnadshavare, om han eller hon kan höras utan svårighet,

3) vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare, om den som har erkänt moderskapet är minderårig.

Barnatillsyningsmannen kan höra också andra än de personer som avses i 1 mom., om det behövs för att utreda saken. Hörandet kan ske muntligt eller skriftligt. Också den som enligt 16 § 2 mom. kan ta emot ett erkännande kan sköta ett hörande.

19 §

Fastställande av identitet

Den som tar emot en utsaga om erkännande enligt 14 eller 16 § eller ett godkännande enligt 17 § och den som hör någon muntligt enligt 18 § ska utifrån identitetsbevis eller på något annat därmed jämförbart tillförlitligt sätt fastställa identiteten hos den som avger ut-sagan om erkännande, lämnar godkännandet eller hörs.

20 §

Handling över erkännande och över godkännande av erkännande

Över ett erkännande och över godkännandet av ett erkännande ska det upprättas en handling. Handlingen ska dateras och där ska antecknas identifikationsinformation för barnet, för den mor som har fött barnet och för den som erkänner moderskapet. Handlingen ska undertecknas av den som har erkänt sitt moderskap och av den som har tagit emot erkännandet. Om erkännandet ska godkännas av någon, ska denne och den som har tagit emot godkännandet underteckna handlingen.

Om barnet, den mor som har fött barnet eller den äkta mannen som ska godkänna erkännandet bevisligen inte har fått meddelande om att en utsaga om erkännande har avgetts, och om deras vistelseort är känd, ska barnatillsyningsmannen delge dem erkännandet per post mot mottagningsbevis.

21 §

Inlämnande av handlingar till magistraten

När en moderskapsutredning har gjorts och moderskapet har erkänts, ska den barnatillsyningsman som har skött moderskapsutredningen lämna in protokollet över moderskapsutredningen och de handlingar som gäller erkännandet till den magistrat som avses i 23 §.

253/2018

4 kap.

Fastställande av moderskap i magistraten

22 §

Magistratens behörighet

Moderskap enligt 3 § 1 mom. fastställs av magistraten, om en kvinna har erkänt sitt moderskap på det sätt som föreskrivs i 3 kap. och det utifrån protokollet över moderskapsutredningen kan anses vara klarlagt att hon är barnets mor.

Om kvinnan har erkänt sitt moderskap på det sätt som föreskrivs i 14 §, kan moderskapet fastställas även när kvinnan har avlidit före barnets födelse.

23 §

Regionalt behörig magistrat

Moderskapet fastställs av den magistrat inom vars verksamhetsområde den barnatillsyningsman som sköter ärendet arbetar.

Vad som i 27 § 2 mom. i faderskapslagen föreskrivs om magistraternas behörighet i ärenden som gäller fastställande av faderskap gäller också ärenden om fastställande av moderskap.

24 §

Behandling hos magistraten av ett ärende om moderskap samt överklagande

På behandlingen hos magistraten av ett ärende som gäller fastställande av moderskap tillämpas förvaltningslagen (434/2003). Om bestämmelserna i 3 kap. i denna lag inte har iakttagits i ärendet, handlingarna är bristfälliga eller moderskapsfrågan inte har utretts tillräckligt, kan magistraten be barnatillsyningsmannen komplettera handlingarna eller skaffa sådan behövlig tilläggsutredning som är tillgänglig.

Magistratens beslut får inte överklagas. Till beslutet ska det fogas information om den talerätt som avses i 25 § och om den tidsfrist som avses i 26 § 2 mom. Utöver vad som i 54 § i förvaltningslagen föreskrivs om magistratens delgivningsskyldighet, ska magistraten delge barnatillsyningsmannen beslutet.

5 kap.

Rättegång om fastställande av moderskap

25 §

Förutsättningar för talerätt samt parter

Ett barn för vilket faderskap inte har konstaterats på grundval av ett äktenskap med den mor som har fött barnet och inte har fastställts genom beslut av magistraten eller domstolsbeslut, kan genom att väcka talan mot den som barnet antar är dess mor kräva att moderskap enligt 3 § 1 mom. fastställs. Om den mot vilken talan ska väckas har avlidit, ska talan väckas mot hennes rättsinnehavare.

Den som anser sig vara mor till barnet i enlighet med 3 § 1 mom. har rätt att väcka talan om fastställande av moderskapet mot barnet, om magistraten inte har fastställt moderskapet och det finns någon annan anledning till detta än att ett godkännande enligt 17 § saknas.

Om den vars moderskap det är fråga om avlider medan talan är anhängig, träder hennes rättsinnehavare i hennes ställe.

26 §

Begränsningar i talerätten

Talan om fastställande av moderskap kan inte föras, om barnet har fyllt 15 år och motsätter sig att moderskapet fastställs. Talan kan inte väckas eller behandlingen av ärendet fortsättas, om barnet har avlidit.

Den som anser sig vara mor till ett barn ska väcka talan inom ett år från den dag då hon fick del av ett i 25 § 2 mom. avsett beslut av magistraten.

27 §

Förande av barnets talan

I en rättegång om fastställande av moderskap förs ett minderårigt barns talan av den barnatillsyningsman som med stöd av 5 § har utrett moderskapet. Barnatillsyningsmannen har dock inte talerätt, om de finska myndigheternas internationella behörighet grundar sig på någon annan än en i 42 § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd omständighet.

Vad som i 31 § 2–4 mom. i faderskapslagen föreskrivs om förande av barnets talan, om tillfälle att bli hörd och om rättshjälp i en rättegång om fastställande av faderskap tillämpas också på ärenden som gäller fastställande av moderskap.

28 §

Instämmande som svarande och delgivning av stämning

Om barnet kräver att moderskapet fastställs, ska den som kan antas vara mor till barnet enligt 3 § 1 mom. stämmas in såsom svarande.

Finns det flera i 1 mom. avsedda tänkbara mödrar, ska de stämmas in såsom svarande i samma rättegång.

Om talan väcks mot barnet med stöd av 25 § 2 mom., kan också de som vid sidan om käranden kan komma i fråga som mor till barnet stämmas in såsom svarande.

Vad som i 33 § i faderskapslagen föreskrivs om delgivning av stämning i ärenden som gäller faderskap tillämpas också på ärenden som gäller moderskap.

29 §

Delgivning av protokoll över moderskapsutredning

I fall där moderskapsutredning krävs enligt lag ska käranden foga protokollet över moderskapsutredningen till stämningsansökan. Om protokollet inte har fogats till stämningsansökan, ska domstolen begära protokollet av barnatillsyningsmannen.

30 §

Behörig domstol

Bestämmelser om behörig domstol i ärenden som gäller fastställande av moderskap finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

När ett ärende om fastställande av moderskap är anhängigt i en behörig domstol, får frågan om moderskapet till samma barn inte prövas vid någon annan domstol. Domstolen ska då överföra ärendet till den domstol där ärendet redan är anhängigt.

253/2018

31 §

Återkallelse av talan

När talan om fastställande av moderskap förs mot flera tänkbara mödrar, kan käranden återkalla talan mot någon av svarandena, om denne inte motsätter sig att talan återkallas. Talan kan dock återkallas endast om domstolen, efter att ha hört de övriga svarandena, samtycker till detta. Domstolen ska då avskryva ärendet till den del det gäller svaranden i fråga.

32 §

Anskaffning av bevis

Domstolen ska självmant förordna om anskaffning av all den utredning som den finner behövlig för att ärendet ska kunna avgöras. Om det utifrån omständigheter som framkommit vid rättegången finns anledning att anta att någon, som inte är part, är förälder till barnet, kan domstolen ge denne tillfälle att bli hörd. Domstolen kan även uppmana barnatillsyningsmannen att komplettera moderskapsutredningen.

33 §

Behandling av överklagande

Om käranden eller svaranden överklagar en dom om moderskap, kan fullföljdsdomstolen behandla ärendet också till den del ärendet gäller en sådan part som överklagandet inte avser.

6 kap.

Upphävande av moderskap

34 §

Grunderna för upphävande av moderskap

Ett moderskap som har fastställts genom beslut av magistraten ska upphävas genom domstolsbeslut, om det har klarlagts att det inte finns ett i 3 § 1 mom. avsett förhållande mellan den som har fastställts vara mor och barnet.

35 §

Parter i ett ärende som gäller upphävande av moderskap

Talan om upphävande av moderskap får väckas av barnet, av den mor som har fött barnet eller av den vars moderskap har fastställts genom beslut av magistraten.

Talan ska väckas mot de i 1 mom. nämnda personer som utöver käranden har rätt att väcka talan.

Om en part avlider under den tid rättegången varar, träder partens rättsinnehavare i hans eller hennes ställe.

36 §

Begränsningar i talerätten

Vad som i 42 § 1 mom. i faderskapslagen föreskrivs om utövande av barnets rätt att väcka talan i ett ärende som gäller upphävande av faderskap tillämpas också på ett ärende som gäller upphävande av moderskap.

Den som har erkänt sitt moderskap har inte rätt att väcka talan om hon, sedan hon har fått kännedom om omständigheter som ger henne anledning att misstänka att barnet inte har avlats på det sätt och under de förhållanden som avses i 3 § 1 mom., efter barnets födelse skriftligen meddelat att barnet är hennes. Den mor som har fött barnet har inte rätt att väcka talan, om hon skriftligen har godkänt meddelandet.

37 §

Dödsfalls inverkan på rätten att väcka talan och på svarandens utövande av talan

Talan om upphävande av moderskap kan inte väckas, om barnet har avlidit.

Talan om upphävande av moderskap kan inte väckas för en sådan i 35 § avsedd parts räkning som har avlidit. När det gäller den vars moderskap har fastställts kan dock maken och arvingarna efter hennes död väcka talan i enlighet med 38 § 3 mom.

Om den vars moderskap har fastställts genom beslut av magistraten har avlidit, ska hennes rättsinnehavare stämmas in såsom svarande. Om den mor som har fött barnet har avlidit, stäms hennes rättsinnehavare inte in såsom svarande.

38 §

Frist för väckande av talan

Den mor som har fött barnet och den vars moderskap har fastställts genom beslut av magistraten ska väcka talan om upphävande av moderskap inom två år från det att moderskapet fastställdes.

Talan kan prövas även om den har väckts efter fristens utgång, om den som är kärande enligt 1 mom. har haft laga förfall eller anför något annat synnerligen vägande skäl till att talan inte har väckts tidigare. Talan ska dock lämnas utan prövning, om talan inte väcks omedelbart när det inte längre finns något skäl att avstå från att väcka talan.

Om den vars moderskap har fastställts genom beslut av magistraten har avlidit utan att ha förlorat sin talerätt, har den efterlevande maken samt var och en som vid sidan av barnet eller efter barnet är den avlidnas närmaste arvinge rätt att väcka talan inom ett år från dödsfallet eller, om den avlidna skulle ha haft längre tid att väcka talan till sitt förfogande, inom den tiden.

39 §

Behörig domstol

Bestämmelser om behörig domstol i ärenden som gäller upphävande av moderskap finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

40 §

Rättegångsförfarandet

Vid en rättegång om upphävande av moderskap ska 28 § 4 mom. och 32 § tillämpas.

Bestämmelser som hör till den internationella privaträttens område

41 §

Moderskap direkt med stöd av lag

I fråga om bestämmande av moderskap direkt med stöd av lag ska finsk lag tillämpas, om den vars moderskap det är fråga om

1) har varit bosatt i Finland vid barnets födelse eller under året innan barnet föddes, eller

2) inte är bosatt i någon stat vid barnets födelse och vistas i Finland eller är asylsökande i Finland vid barnets födelse.

I andra än i 1 mom. avsedda fall bestäms ett moderskap direkt med stöd av lag enligt tillämplig lag i den stat där

1) den vars moderskap det är fråga om är bosatt vid barnets födelse, eller

2) den vars moderskap det är fråga om vistas eller är asylsökande, om hon då inte är bosatt i någon stat.

42 §

Finska myndigheters internationella behörighet

Finska myndigheter är behöriga i ett moderskapsärende, om

1) barnet är bosatt i Finland,

2) barnet inte är bosatt i någon stat men vistas i Finland eller är asylsökande i Finland,

3) den svarande, eller minst en svarande om det finns flera, är eller, om hon är död, senast var bosatt i Finland,

4) den svarande inte är bosatt i någon stat men hon vistas eller, om hon är död, senast vistades i Finland eller är asylsökande i Finland, eller

5) ärendet inte kan avgöras i den främmande stat där barnet eller den kvinna vars moderskap det är frågan om är eller vid sin död senast var bosatt och det finns särskild anledning att avgöra ärendet i Finland.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är de finska myndigheterna behöriga i ett ärende som gäller utredande och erkännande av moderskap, om den som önskar erkänna sitt moderskap

1) är bosatt i Finland, eller

2) inte är bosatt i någon stat men vistas i Finland eller är asylsökande i Finland,

Moderskapsutredning som avses i 2 kap. verkställs dock inte om de finska myndigheternas behörighet grundar sig enbart på 1 mom. 3 eller 4 punkten.

43 §

Ärenden som är anhängiga utomlands

Om ett moderskapsärende är anhängigt hos myndigheterna i en främmande stat och det är uppenbart att beslutet i ärendet kommer att erkännas i Finland, ska de finska myndigheterna, om samma ärende har inletts senare här i landet, avbryta behandlingen tills det har klarlagts om det utländska beslutet erkänns i Finland.

Finska myndigheter får dock antingen avstå från att avbryta behandlingen av ett ärende eller fortsätta behandlingen av ett avbrutet ärende, om det kan visas att avgörandet annars blir oskäligt försenat.

253/2018

44 §

Tillämplig lag

I ett moderskapsärende ska finsk lag tillämpas, om inte något annat följer av 41 §.

45 §

Erkännande av utländska beslut

Ett beslut om moderskap som har meddelats i en främmande stat och som är giltigt i den staten erkänns i Finland utan särskild fastställelse.

Ett beslut som har meddelats i en främmande stat erkänns dock inte, om

1) den utländska myndighetens behörighet inte har grundat sig på en parts boningsort, hemvist eller medborgarskap eller någon annan sådan anknytning med beaktande av vilken myndigheten skulle ha haft grundad anledning att ta upp ärendet till behandling,

2) beslutet har meddelats mot en utebliven part och stämningsansökan eller motsvarande handling inte har delgetts denne i så god tid och på ett sådant sätt att han eller hon skulle ha kunnat förbereda sitt svaromål,

3) beslutet strider mot ett finskt moderskapsbeslut i fråga om vilket rättegången har inletts före den rättegång som har lett till det utländska beslutet,

4) beslutet strider mot ett tidigare utländskt moderskapsbeslut som erkänns i Finland, eller

5) beslutet inte är förenligt med grunderna för Finlands rättsordning.

Ett beslut genom vilket någon har fastställts vara barnets mor i stället för den mor som har fött barnet, kan erkännas endast om beslutet

1) har meddelats i den stat där den som har fastställts vara mor var bosatt vid barnets födelse och där hon har bott utan avbrott i minst ett år omedelbart innan barnet föddes, eller

2) erkänns i den stat där den som har fastställts vara mor var bosatt vid barnets födelse och där hon har bott utan avbrott i minst ett år omedelbart innan barnet föddes.

Som ett i 1–3 mom. avsett beslut betraktas ett beslut av en domstol eller annan myndighet samt fastställelse eller registrering av en rättshandling, om förhållandet mellan barnet och kvinnan till följd av en sådan åtgärd betraktas som ett moderskapsförhållande eller om ett moderskapsförhållande till följd av en sådan åtgärd anses blivit upphävt i den stat där registreringen har skett eller någon annan motsvarande åtgärd har vidtagits.

46 §

Fastställelse av utländskt beslut

Helsingfors tingsrätt kan på ansökan fastställa om ett utländskt beslut om moderskap ska erkännas i Finland.

När tingsrätten behandlar ärendet ska den ge barnet, fadern, modern eller någon annan tillfälle att bli hörd, om det behövs för att utreda frågan och det går att ta reda på personens vistelseort utan svårighet.

47 §

Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning

En bestämmelse i en främmande stats lag ska lämnas obeaktad, om tillämpningen av den skulle leda till ett resultat som är oförenligt med grunderna för Finlands rättsordning.

253/2018

8 kap.

Särskilda bestämmelser

48 §

Begränsning av barnets självbestämmanderätt

Vad som i 9 § och 26 § 1 mom. samt i 19 § 2 mom. i faderskapslagen, som blir tillämpligt med stöd av 17 §, föreskrivs om betydelsen av den åsikt som ett barn som har fyllt 15 år företräder tillämpas inte, om barnet inte kan förstå sakens betydelse på grund av psykisk störning eller utvecklingsstörning eller av någon annan motsvarande orsak.

49 §

Avgivande av osann utsaga i ett moderskapsärende

Den som i samband med en moderskapsutredning, vid erkännande av moderskap, vid hörande på grund av ett erkännande eller vid godkännande av ett erkännande uppsåtligt avger osann utsaga till myndigheten och detta bidrar till att moderskapet fastställs oriktigt, ska, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, för avgivande av osann utsaga i ett moderskapsärende dömas till böter.

50 §

Skyndsamt behandling

Ärenden som gäller utredande, fastställande och upphävande av moderskap ska behandlas skyndsamt.

51 §

Handräckning

En barnatillsyningsman är på begäran skyldig att ge handräckning till barnatillsyningsmän i andra kommuner i uppgifter som en barnatillsyningsman ska sköta vid utredande och fastställande av moderskap. Barnatillsyningsmannen är i sådana fall även skyldig att inför domstol eller andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde företräda andra barnatillsyningsmän när ärenden som hör till deras befattning behandlas.

52 §

Tillämpning av lagen i vissa fall

Har ett barn enligt denna lag två mödrar

1) ska vid tillämpning av 2 och 6 a § i lagen om hemkommun (201/1994) på den mor som fött barnet tillämpas vad som i nämnda paragrafer föreskrivs om mor och på den mor som avses i 3 § 1 mom. i denna lag tillämpas vad som i nämnda paragrafer föreskrivs om far,

2) ska 28 § 2 mom. 4 punkten i lagen om för- och efternamn (946/2017) tillämpas också om moderskapet upphövs med stöd av denna lag.

53 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om

1) magistratens tillvägagångssätt när moderskapet har fastställts genom beslut av magistraten,

2) vilka handlingar som kan godkännas för fastställande av identiteten.

Genom förordning av justitieministeriet utfärdas det bestämmelser om vilka handlingar som vid utredande, erkännande och fastställande av moderskap ska lämnas på för ändamålet fastställda blanketter. Institutet för hälsa och välfärd fastställer blankettformulären.

54 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.

Bestämmelserna i 2 § och i 7 kap. ska tillämpas också när barnet har fötts före ikraftträdandet av denna lag. De övriga bestämmelserna i denna lag ska tillämpas om ett i 3 § 1 mom. avsett samtycke till assisterad befruktning har getts efter ikraftträdandet av lagen.

Helsingfors den 20 april 2018

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitieminister Antti Häkkänen